

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและทดลองใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี โดยผู้วิจัยใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
 2. การจัดทำสาระของหลักสูตร
 3. การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้
 4. การทดลองใช้หลักสูตร
 5. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร
- ในแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้
 - 1.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - 1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดปราจีนบุรี จากเอกสาร สิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ และข้อมูลจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี และศูนย์ศิลปวัฒนธรรมจังหวัดปราจีนบุรี
 - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ งานวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจากในประเทศและในต่างประเทศ
2. การสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 สำรวจความต้องการเบื้องต้นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องจังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 รวมจำนวน 7 คน เกี่ยวกับสภาพการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคามในปัจจุบัน สาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับจังหวัดปราจีนบุรี เวลาเรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และปัญหาในการจัดการเรียนรู้

ผลการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันโรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคามได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้วใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และเป็นโรงเรียนนำร่อง การใช้หลักสูตรสถานศึกษาของจังหวัดปราจีนบุรีในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545

ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ส่วนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดปราจีนบุรี ในสาระประวัติศาสตร์ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตั้งถิ่นฐาน เวลา 8 ชั่วโมง

- ประวัติความเป็นมาของจังหวัดตนเอง
- สาเหตุการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในท้องถิ่น
- ปัจจัยในการพัฒนาท้องถิ่น
- ผลของการพัฒนาท้องถิ่น
- วัฒนธรรมประเพณี

ผู้วิจัยพบว่าทางโรงเรียนยังไม่ได้จัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ในเรื่องราว ที่เกี่ยวกับจังหวัดปราจีนบุรี ส่วนในปีการศึกษาที่ผ่านมา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 6 คน เคยมีการจัดการเรียนรู้ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดปราจีนบุรี โดยจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และบูรณาการในรายวิชาภาษาไทย ในเนื้อหาเรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี อาณาเขตของจังหวัดปราจีนบุรี โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดปราจีนบุรี บุคคลสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี และศิลปหัตถกรรมของจังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้เวลาเรียน วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตประมาณ 3 วันต่อสัปดาห์ และ 1-2 ชั่วโมงต่อวัน จัดการเรียนรู้ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดปราจีนบุรี ประมาณ 3-5 วัน และใช้เวลาทั้งหมด 3-5 ชั่วโมง กระบวนการ จัดการเรียนรู้เป็นในลักษณะการอธิบาย บรรยาย ชมวิดีโอทัศน์ ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด และให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสร้างแผนที่ของจังหวัดปราจีนบุรี การเขียน บ้ายคำขวัญจังหวัด การเล่าเรื่องราวในท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนปัญหาในการจัดการเรียนรู้ในเรื่อง

จังหวัดปราจีนบุรี คือ ขาดหลักสูตรสถานศึกษาที่มีสาระในเรื่องราวของจังหวัดปราจีนบุรี โดยเฉพาะ รวมทั้งขาดข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จะนำมาใช้ และไม่มีสื่อในการจัดการเรียนรู้

ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม ได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรมีหลักสูตรสถานศึกษาที่มีสาระในเรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี โดยเฉพาะ และหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน นั้นมีสาระการเรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับจังหวัดปราจีนบุรีน้อยเกินไป และเห็นควรให้เพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับจังหวัดปราจีนบุรีให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นั้นเป็นพื้นฐานความรู้ที่สำคัญสำหรับผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องในเรื่อง ภาคตะวันออกของไทย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และเรื่อง ประเทศไทย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป และได้ร่วมกันสรุปสาระในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ที่ควรมีในหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในสาระประวัติศาสตร์ ดังนี้

- 2.1.1 ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี
- 2.1.2 สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี
- 2.1.3 การปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี
- 2.1.4 บริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี
- 2.1.5 อาชีพในจังหวัดปราจีนบุรี
- 2.1.6 โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดปราจีนบุรี
- 2.1.7 ศาสนาและงานวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดปราจีนบุรี
- 2.1.8 ภาษาถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี
- 2.1.9 บุคคลสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี
- 2.1.10 อาหารพื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี
- 2.1.11 ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี
- 2.1.12 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของจังหวัดปราจีนบุรี

นอกจากนี้ยังได้แสดงความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ในเรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี นั้นควรมีกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีสื่อการเรียนรู้ที่ครบถ้วน โดยใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ประมาณ 2 ชั่วโมง สำหรับเรื่องราวที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละสัระนั้นมียุมาก ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและนำมาให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พิจารณาคัดเลือกแล้ว พบว่าในสาระ

การเรียนรู้ที่ 1, 2, 3, 4 และ 8 คือ สาระการเรียนรู้เรื่อง ประวัติความเป็นมาและความสำคัญ
ของจังหวัดปราจีนบุรี สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี การปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี
บริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี และภาษาถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 5 สาระการเรียนรู้
เป็นสาระการเรียนรู้ที่มีสาระตามปกติ จึงพิจารณาคัดเลือกสาระนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้เลย
ส่วนในสาระการเรียนรู้ที่ 5, 6, 7, 9, 10, 11, และ 12 คือ สาระการเรียนรู้เรื่อง อาชีพในจังหวัด
ปราจีนบุรี โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดปราจีนบุรี ศาสนาและงานวัฒนธรรม
ประเพณี ของจังหวัดปราจีนบุรี บุคคลสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี อาหารพื้นบ้านของจังหวัด
ปราจีนบุรี ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี และปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา
ของจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 7 สาระการเรียนรู้ มีสาระการเรียนรู้ย่อยอยู่จำนวนมาก จึงควรนำไป
สำรวจความต้องการของชุมชน เพื่อคัดเลือกสาระการเรียนรู้ย่อยในเรื่องที่ชุมชนมีความต้องการ
ให้จัดการเรียนรู้มากที่สุดมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ผู้วิจัยและครูผู้สอนกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จึงได้พิจารณาคัดเลือก
สาระการเรียนรู้ย่อยจำนวน 5 สาระในแต่ละสาระการเรียนรู้ทั้ง 7 สาระการเรียนรู้ เพื่อนำไปสำรวจ
ความต้องการของชุมชนในการคัดเลือกสาระการเรียนรู้

2.2 สำรวจความต้องการของชุมชนในการคัดเลือกสาระการเรียนรู้ การพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องจังหวัด
ปราจีนบุรี โดยใช้แบบสำรวจความต้องการของชุมชน โดยใช้แนวความคิดในการสร้างแบบสำรวจ
ของอุทุมพร จามรมาน (2530, หน้า 8-26) ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

- 2.2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสำรวจ
- 2.2.2 กำหนดหมวดหรือประเด็นหลักของเนื้อหา
- 2.2.3 แจกแจงประเด็นหลักเป็นประเด็นย่อย
- 2.2.4 กำหนดจำนวนข้อคำถาม
- 2.2.5 กำหนดประเภทของคำถาม
- 2.2.6 กำหนดรูปแบบของคำถาม
- 2.2.7 ตรวจสอบความสอดคล้อง
- 2.2.8 จัดทำแบบสอบถามฉบับร่าง
- 2.2.9 ทดลองใช้ แก้ไข และจัดพิมพ์

ในการจัดสำรวจความต้องการของชุมชนในการคัดเลือกสาระการเรียนรู้
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ทำการสำรวจในผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ผู้ปกครองนักเรียน
 2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 3. ครูในโรงเรียน
 4. บุคลากรในชุมชน
 5. บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- แบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 เป็นแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับสาระที่ต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับจังหวัดปราจีนบุรีในเรื่องต่าง ๆ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ให้เขียนเพิ่มเติมสาระอื่น ๆ ที่ต้องการให้จัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยนำแบบสำรวจความต้องการของชุมชนในการคัดเลือกสาระการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำแบบสำรวจความต้องการของชุมชนในการคัดเลือกสาระการเรียนรู้ มอบให้ผู้เกี่ยวข้องให้ข้อมูลความต้องการ วิเคราะห์ผลและจัดลำดับสาระการเรียนรู้ตามความต้องการที่จะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน นำผลการสำรวจความต้องการของชุมชนในการคัดเลือกสาระการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี เสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา และได้ข้อสรุปแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้ทั้งหมดใน 12 กลุ่มสาระการเรียนรู้และในทุกสาระการเรียนรู้ย่อย ทั้งนี้จะเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมในสาระการเรียนรู้ย่อยที่มีผลการสำรวจความต้องการของชุมชนมากที่สุด

การจัดทำสาระของหลักสูตร

ในการจัดทำสาระของหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ใช้ขั้นตอนการจัดทำสาระของหลักสูตรของกรมวิชาการ (2545 ง, หน้า 31-33) ซึ่งมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มาจัดเป็นผลการเรียนรู้รายปี ที่ระบุถึงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในแต่ละปี

ผู้วิจัยได้ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ในช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6)

ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และได้กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

- เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราวของ ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี สภาพภูมิศาสตร์ การปกครอง บริการของรัฐ อาชีพ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว ศาสนาและงานวัฒนธรรมประเพณี ภาษาถิ่น บุคคลสำคัญ อาหารพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของจังหวัดปราจีนบุรี
- เพื่อให้ผู้เรียนได้นำเอาความรู้ที่ได้รับในเรื่องราวของจังหวัดปราจีนบุรี ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

- เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในจังหวัดปราจีนบุรีและท้องถิ่นของตน และร่วมกันอนุรักษ์มรดกที่ล้ำค่าในจังหวัดปราจีนบุรีและท้องถิ่นของตนสืบไป

ผู้วิจัยได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีจากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ในเรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ดังนี้

- 1.1 รู้และเข้าใจในประวัติความเป็นมา การเปลี่ยนแปลงในอดีตและปัจจุบัน ความสำคัญและปัญหาที่สำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี
- 1.2 ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบสภาพ การเปลี่ยนแปลงของจังหวัดปราจีนบุรีในอดีตและปัจจุบัน
- 1.3 รู้และเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดปราจีนบุรีและสรุปแนวทางการแก้ไข ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสม
- 1.4 รู้และเข้าใจในลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว การปกครอง บริการของรัฐ และการประกอบอาชีพของคนในจังหวัดปราจีนบุรี
- 1.5 เข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด ปราจีนบุรี
- 1.6 รู้และเข้าใจในงานวัฒนธรรมประเพณี และศาสนาในจังหวัดปราจีนบุรี
- 1.7 อนุรักษ์งานวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดปราจีนบุรี และนำหลักธรรมทาง ศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน
- 1.8 รู้และเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น และอาหารพื้นบ้านของจังหวัด ปราจีนบุรี

1.9 นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น และอาหารพื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรีมาใช้ และอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไป

1.10 รู้และเข้าใจในประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

1.11 รวบรวมประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรีออกเผยแพร่ ให้ความรู้ และยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

2. กำหนดสาระการเรียนรู้รายปี โดยวิเคราะห์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้วงชั้น รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน

ผู้วิจัยได้กำหนดสาระการเรียนรู้รายปี ในเรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ให้มีความสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้วงชั้น รวมทั้งสอดคล้องกับผลการสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ดังนี้

2.1 ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

2.2 สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี

2.3 การปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี

2.4 บริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี

2.5 อาชีพในจังหวัดปราจีนบุรี

2.6 โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดปราจีนบุรี

2.7 ศาสนาและงานวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดปราจีนบุรี

2.8 ภาษาถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี

2.9 บุคคลสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

2.10 อาหารพื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี

2.11 ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี

2.12 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของจังหวัดปราจีนบุรี

3. กำหนดเวลาเรียนสำหรับสาระการเรียนรู้รายปี ดังนี้

เวลาเรียนของสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี มีจำนวน 28 ชั่วโมง คือ

3.1 ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี 2 ชั่วโมง

3.2 สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี 2 ชั่วโมง

3.3 การปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี 2 ชั่วโมง

3.4 บริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี 2 ชั่วโมง

3.5 อาชีพในจังหวัดปราจีนบุรี	2 ชั่วโมง
3.6 โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดปราจีนบุรี	4 ชั่วโมง
3.7 ศาสนาและงานวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดปราจีนบุรี	2 ชั่วโมง
3.8 ภาษาถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี	2 ชั่วโมง
3.9 บุคคลสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี	2 ชั่วโมง
3.10 อาหารพื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี	3 ชั่วโมง
3.11 ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี	3 ชั่วโมง
3.12 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของจังหวัดปราจีนบุรี	2 ชั่วโมง

4. จัดทำคำอธิบายรายวิชา โดยการนำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี สาระการเรียนรู้ รายปี และเวลาเรียนมาจัดทำเป็นคำอธิบายรายวิชา โดยประกอบด้วย ชื่อรายวิชา เวลาเรียน สาระการเรียนรู้รายปี จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล การจัดทำคำอธิบายรายวิชา มีดังนี้

รายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนเวลา 28 ชั่วโมง เป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในประวัติความเป็นมาและความสำคัญของ จังหวัดปราจีนบุรี สภาพภูมิศาสตร์ การปกครอง บริการของรัฐ การประกอบอาชีพ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ศาสนาและงานวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น อาหารพื้นบ้าน ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา ในจังหวัดปราจีนบุรี

เพื่อให้สามารถอธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี วิเคราะห์ปัญหาและเปรียบเทียบสภาพการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดปราจีนบุรีในอดีตและในปัจจุบัน ศึกษาลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ การสร้างแผนที่ แนวทางการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จำแนกประเภทของหน่วยการปกครอง ประเภทบริการของรัฐ ลักษณะการประกอบอาชีพ หลักการปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ของพลเมือง บอกลักษณะและความสำคัญของ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ปฏิบัติตนที่ดีในการเยี่ยมชมและการอนุรักษ์โบราณสถาน และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ อธิบายประเภทและความสำคัญของศาสนาประยุกต์นำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน สรุปความสำคัญและแนวทางการอนุรักษ์งานวัฒนธรรมประเพณี อธิบายลักษณะและทำสิ่งประดิษฐ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ศึกษาค้นคว้า รวบรวมคำศัพท์ภาษาถิ่น พูดและใช้ภาษาถิ่น อนุรักษ์ภาษาถิ่น ทำอาหารพื้นบ้าน

และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เก็บรวบรวมข้อมูลประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญใน
จังหวัดปราจีนบุรี อธิบาย วิเคราะห์และสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาในจังหวัดปราจีนบุรี

โดยเป็นการศึกษาในแนวทางการสังเกต ศึกษาค้นคว้า รวบรวม อภิปราย สอบถาม
สัมภาษณ์ ศึกษาเอกสารสถานที่ แสดงบทบาทสมมติ การทำกิจกรรมกลุ่มและฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

วัดผลและประเมินผลโดยการสังเกตรายงานการศึกษาค้นคว้า การแสดงความคิดเห็น
อภิปรายสรุป การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ตรวจใบงานสรุป ผลงานสำเร็จ บันทึกสาระการเรียนรู้
เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะในการปฏิบัติ อันก่อให้เกิดเจตคติที่ดี มีความรัก
และความภาคภูมิใจในเรื่องราวของจังหวัดปราจีนบุรีและท้องถิ่นของตน

5. จัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำสาระการเรียนรู้รายปีที่กำหนดไว้ไปบูรณาการ
จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และผู้เรียนได้เรียนรู้
ในลักษณะองค์รวม หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้
และจำนวนเวลาสำหรับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อเรียนครบทุกหน่วยย่อยแล้ว ผู้เรียนสามารถบรรลุ
ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
การจัดทำหน่วยการเรียนรู้มีดังนี้

5.1 ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี 2 ชั่วโมง

5.1.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี

5.1.2 ความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

5.2 สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี 2 ชั่วโมง

5.2.1 ลักษณะภูมิประเทศ

5.2.2 ลักษณะภูมิอากาศ

5.2.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

5.3 การปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี 2 ชั่วโมง

5.3.1 ลักษณะการปกครอง

5.3.2 บทบาทและหน้าที่ของพลเมือง

5.4 บริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี 2 ชั่วโมง

5.4.1 การศึกษา

5.4.2 การคมนาคม

5.4.3 การสาธารณสุข

5.4.4 ระบบสาธารณูปโภค

- 5.5 อาชีพในจังหวัดปราจีนบุรี 2 ชั่วโมง
- 5.5.1 อาชีพที่สำคัญ
- 5.5.2 อาชีพเกษตรกรรม
- 5.6 โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดปราจีนบุรี 4 ชั่วโมง
- 5.6.1 โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ
- 5.6.2 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี
- 5.7 ศาสนาและงานวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดปราจีนบุรี 2 ชั่วโมง
- 5.7.1 ศาสนาในจังหวัดปราจีนบุรี
- 5.7.2 งานวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญ
- 5.7.3 งานแข่งเรือยาวประเพณี
- 5.8 ภาษาถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี 2 ชั่วโมง
- 5.8.1 ภาษาถิ่นที่สำคัญ
- 5.8.2 ภาษาไทยอีสาน
- 5.9 บุคคลสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี 2 ชั่วโมง
- 5.9.1 บุคคลสำคัญในจังหวัด
- 5.9.2 ท้าวอุเทน (พระภักดีเดชะ)
- 5.10 อาหารพื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี 3 ชั่วโมง
- 5.10.1 อาหารพื้นบ้านที่สำคัญ
- 5.10.2 ขนมชั้น
- 5.11 ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี 3 ชั่วโมง
- 5.11.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ
- 5.11.2 หัตถกรรมจักสานไม้ไผ่
- 5.12 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของจังหวัดปราจีนบุรี 2 ชั่วโมง
- 5.12.1 ปัญหาในจังหวัดปราจีนบุรี
- 5.12.2 ปัญหายาเสพติด
- 5.12.3 การแก้ไขปัญหายาเสพติด

6. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา และหน่วยการเรียนรู้
 ที่จัดทำ กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สอน

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี มีจำนวน 12 แผนการเรียนรู้ (รายละเอียดใน ภาคผนวก ค) ซึ่งประกอบด้วย ชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้น ชื่อเรื่อง เวลาเรียน ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล โดยผู้วิจัยเสนอตัวอย่างของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์
เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัด
ปราจีนบุรี (2 ชั่วโมง)

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

1.1 รู้และเข้าใจในประวัติความเป็นมา การเปลี่ยนแปลงในอดีต และปัจจุบัน
ความสำคัญและปัญหาที่สำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

1.2 ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบสภาพการ
เปลี่ยนแปลงของจังหวัดปราจีนบุรีในอดีตและปัจจุบัน

1.3 รู้และเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดปราจีนบุรีและสรุปแนวทางการแก้ไข
ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 อธิบายประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรีได้

2.2 วิเคราะห์และเปรียบเทียบสภาพการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดปราจีนบุรีในอดีต
และในปัจจุบันได้

2.3 อธิบายความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรีได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี

3.2 ความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

4. การจัดการเรียนรู้

4.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน กำหนดบทบาทและหน้าที่
ของสมาชิกในกลุ่มสำหรับการทำกิจกรรมร่วมกัน

4.2 ให้ตัวแทนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม เล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของจังหวัด

ปราจีนบุรีโดยย่อจากความรู้เดิมที่เคยศึกษาหรือเคยได้ยินมา ครูอธิบายประกอบเพิ่มเติม

4.3 ครูแจกใบความรู้ที่ 1 กลุ่มละ 1 แผ่น กำหนดให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

4.3.1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี สรุปสาระโดยสำคัญ

4.3.2 ศึกษาความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี สรุปสาระโดยสำคัญ

4.3.3 ประดิษฐ์ตัวอักษรคำขวัญของจังหวัด ธงประจำจังหวัด ตราประจำจังหวัด

4.4 กำหนดให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็น

4.5 ร่วมกันคิดวิเคราะห์และเปรียบเทียบลักษณะความเปลี่ยนแปลงของจังหวัด

ปราจีนบุรีในอดีตและในปัจจุบัน โดยให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็น และอภิปรายในชั้นเรียน

4.6 ครูและนักเรียนสรุปสาระการเรียนรู้จากบทเรียนร่วมกัน บันทึกสาระการเรียนรู้ที่ได้รับลงในสมุด

5. สื่อ / อุปกรณ์

5.1 แผนที่จังหวัดปราจีนบุรี

5.2 หนังสือ / เอกสารเกี่ยวกับจังหวัดปราจีนบุรี

5.3 ใบความรู้ที่ 1 ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

5.4 ใบงานการทำกิจกรรมกลุ่ม

5.5 ธงประจำจังหวัด

5.6 แผ่นป้ายคำขวัญจังหวัด

5.7 ตราประจำจังหวัด

5.8 กระดาษ สี กาว กรรไกร

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 สังเกตการรายงานและนำเสนอผลงานกลุ่ม ในเรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี ความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี คำขวัญ ธง และตราประจำจังหวัดปราจีนบุรี

6.2 สังเกตการอภิปรายลักษณะความเปลี่ยนแปลงของจังหวัดปราจีนบุรี

6.3 สังเกตการแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ผลงานในชั้นเรียน

6.4 ตรวจใบงานสรุปสาระสำคัญ และผลงานสำเร็จ

6.5 ตรวจการบันทึกสาระการเรียนรู้

การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนที่จะนำไปใช้นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินหลักสูตร โดยใช้เทคนิคการประเมินหลักสูตรแบบปุยซองค์ (Puissance measure) ซึ่งจะประเมินหลักสูตร 3 ด้าน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล ซึ่งในแต่ละด้านมีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้ (รายละเอียดในภาคผนวก ข)

จุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา มีจำนวน 36 ข้อ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี วิเคราะห์และเปรียบเทียบสภาพการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดปราจีนบุรีในอดีตและในปัจจุบันได้

อธิบายลักษณะสภาพภูมิศาสตร์และสร้างแผนที่ของจังหวัดปราจีนบุรี สรุปแนวทางการใช้ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดได้อย่างมีคุณค่า

อธิบายลักษณะการปกครองและจำแนกประเภทของหน่วยการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี ปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองที่ดีได้

อธิบายประเภทบริการและจำแนกประเภทบริการของรัฐที่มีในจังหวัด สรุปความสำคัญของบริการของรัฐที่มีในจังหวัดได้

บอกประเภทและลักษณะของอาชีพในจังหวัดปราจีนบุรี อธิบายหลักการและแนวทางการประกอบอาชีพ สรุปความสำคัญของอาชีพต่อการดำรงชีวิตประจำวันได้

อธิบายชื่อ ลักษณะและความสำคัญของโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรี อธิบายและปฏิบัติตนที่ดีในการเยี่ยมชมโบราณสถานที่สำคัญ บอกแนวทางในการอนุรักษ์โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรีได้

อธิบายประเภทและความสำคัญของศาสนาและงานวัฒนธรรมประเพณีในจังหวัดปราจีนบุรี นำหลักธรรมทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน สรุปแนวทางการอนุรักษ์งานวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดปราจีนบุรีได้

อธิบายความเป็นมาและลักษณะภาษาถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมคำศัพท์ภาษาถิ่น พูดและใช้ภาษาถิ่น วิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางในการอนุรักษ์ภาษาถิ่นให้คงอยู่ต่อไปได้

เล่าประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในจังหวัดปราจีนบุรี เก็บรวบรวมข้อมูลบุคคล

สำคัญในจังหวัดและเผยแพร่ให้ความรู้ได้

อธิบายชื่อและลักษณะอาหารพื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี ลงมือทำอาหารพื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี นำหลักการทำอาหารพื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรีไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

อธิบายชื่อและลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี ลงมือทำสิ่งประดิษฐ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรีมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

อธิบายปัญหาสำคัญในจังหวัดปราจีนบุรี วิเคราะห์และสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาคำสำคัญได้
การจัดการเรียนรู้ มีจำนวน 79 ข้อ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้
การเล่าเรื่องราวในเรื่องต่าง ๆ จากความรู้เดิมที่เคยศึกษาหรือเคยได้ยินมา
การแสดงความคิดเห็น และอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ตามความเข้าใจของนักเรียน
การศึกษาใบความรู้ หนังสือ เอกสาร แผ่นพับ วิดีทัศน์และสรุปสาระโดยสำคัญ
ในสาระการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ลงในใบงาน

การลงมือประดิษฐ์ตัวอักษรคำขวัญของจังหวัด ธงประจำจังหวัด ตราประจำจังหวัด
สร้างแผนที่แสดงภูมิศาสตร์ การเขียนบัตรคำและจัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ

การระดมความคิดจากเกมการศึกษา และเขียนสรุปแผนผังความคิด
การแสดงบทบาทสมมติจากสถานการณ์ที่กำหนดให้
การทัศนศึกษาโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น บันทึกสรุปสาระสำคัญ

การเชิญวิทยากรด้านการทำอาหารพื้นบ้านและภาษาถิ่นให้ความรู้และฝึกปฏิบัติ
กับนักเรียน

การลงมือปฏิบัติการทำอาหารพื้นบ้านและสิ่งประดิษฐ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น
การนำเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้า อภิปราย วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็น
การคิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และอภิปรายสาระจากบทเรียนในชั้นเรียน
การสรุปสาระการเรียนรู้จากบทเรียนร่วมกัน บันทึกสาระการเรียนรู้ที่ได้รับลงในสมุด
การวัดผลและประเมินผล มีจำนวน 64 ข้อ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

การสังเกตการรายงานการศึกษาค้นคว้าในสาระต่าง ๆ การนำเสนอผลงานของกลุ่ม
และการวิจารณ์ผลงานในชั้นเรียน การอภิปรายจากเรื่องที่ครูกำหนดให้ การแสดงความคิดเห็น
สรุปสาระจากบทเรียน การแสดงบทบาทสมมติจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

การตรวจผลงานเกมการศึกษา การเขียนสรุปแผนผังความคิด การจัดทำป้ายนิเทศ ให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ใบงานสรุป บันทึกการทัศนศึกษา บันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ประดิษฐ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลงานการประดิษฐ์ในเรื่องต่าง ๆ การทำอาหารพื้นบ้าน สิ่งประดิษฐ์ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และบันทึกสาระการเรียนรู้

หลังจากออกแบบประเมินหลักสูตรแล้ว ผู้วิจัยได้หาคุณภาพของหลักสูตรทั้งฉบับ โดยการนำหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรประเมิน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ความถูกต้อง และความเหมาะสมสอดคล้อง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร 3 คนนั้น ประกอบด้วย

1. ดร. มณฑิรา ชมดอกไม้	อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. นายณรงค์ ศรีสรพล	หัวหน้าฝ่ายพัฒนางานวิชาการ
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี
3. นางแรมจันทร์ บุญกระพือ	อาจารย์ 2 ระดับ 7
โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม
อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

นำผลการประเมินหลักสูตรที่ได้ มาคำนวณและแปลผลโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่า P.M. ตั้งแต่ 1-3.99 หมายถึง หลักสูตรมีคุณภาพต่ำหรือควรแก้ไข

ค่า P.M. ตั้งแต่ 4-4.99 หมายถึง หลักสูตรมีคุณภาพปานกลางหรือใช้ได้

ค่า P.M. ตั้งแต่ 10-18 หมายถึง หลักสูตรมีคุณภาพสูงหรือดีมาก

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน นำมาคำนวณหาคุณภาพของหลักสูตรได้ดังนี้ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 11.79 ซึ่งแปลความหมายว่า จุดประสงค์การเรียนรู้มีคุณภาพสูงหรือดีมาก ด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 11.42 ซึ่งแปลความหมายว่า การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพสูงหรือดีมาก และด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเท่ากับ 11.02 ซึ่งแปลความหมายว่า การวัดผลและประเมินผลมีคุณภาพสูงหรือดีมาก เมื่อพิจารณาทั้ง 3 ด้านแล้ว ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.41 ซึ่งแปลความหมายตามเกณฑ์ การประเมินได้ว่าหลักสูตรสถานศึกษาทั้งฉบับมีคุณภาพสูงหรือดีมาก

การทดลองใช้หลักสูตร

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอประจันตคาม สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 52 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 เป็นกลุ่มทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตร ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชนิด คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามเจตคติ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ เพื่อทำการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี โดยเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีวิธีการตรวจให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน กำหนดสัดส่วนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมกับจุดประสงค์การเรียนรู้จำนวน 36 ข้อ ได้แบบทดสอบจำนวน 108 ข้อ หลังจากนั้นได้หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งได้แก่ ค่าความเที่ยงตรง (Validity) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยดำเนินการดังนี้

การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจำนวน 108 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลตรวจสอบ โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล 5 คน นั้นประกอบด้วย

1.1 รศ. รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์	อาจารย์โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ
มหาวิทยาลัยบูรพา
1.2 ผศ. ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม	อาจารย์ภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
1.3 นางลัดดา กัลยานกุล	อาจารย์ 3 ระดับ 8
โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม
อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

1.4 นางลมุล มาตรคำจันทร์

ศึกษานิเทศก์ 8

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหาดใหญ่

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราชินบุรี

1.5 นางอนงค์ ภักดี

อาจารย์ 2 ระดับ 7

โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม

อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราชินบุรี

การพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ใช้เกณฑ์กำหนดคะแนนการพิจารณา ดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

คะแนน 0 หมายถึง ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

คะแนน -1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนด

เกณฑ์ที่ใช้ได้ของแต่ละข้อ คือ .50 ขึ้นไป ได้จำนวนข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 108 ข้อ

นำจำนวนข้อสอบทั้งหมดไปหาคุณภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาล

ประจันตคาม จังหวัดปราชินบุรี จำนวน 30 คน ที่เคยเรียนรู้เรื่องจังหวัดปราชินบุรีมาแล้ว

นำผลมาคำนวณโดยใช้เทคนิค 27 % ของ จุง เดห์ ฟาน (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ,

2536, หน้า 186-187) ได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .25-.76 และค่าอำนาจจำแนก

(r) ระหว่าง .25-.73 จำนวน 74 ข้อ ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบ จำนวน 60 ข้อ ที่ครอบคลุมในทุก

จุดประสงค์การเรียนรู้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536,

หน้า 168-170) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .86

2. แบบสอบถามเจตคติที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามเจตคติ จากตำราของ

รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์ (2533, หน้า 85-112) และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำการสร้าง

แบบสอบถามเจตคติที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง จังหวัดปราชินบุรี ได้ข้อคำถามจำนวน

50 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของ

ลิเคอร์ท เป็นค่า 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ให้คะแนน

5

เห็นด้วย

ให้คะแนน

4

ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1

และใช้เกณฑ์การแปลผลของบุญชม ศรีสะอาดและบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 24) เป็นแนวทางในการแปลความหมายของผลจากแบบสอบถามเจตคติ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า มีเจตคติทางบวกต่อหลักสูตรสถานศึกษา
อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า มีเจตคติทางบวกต่อหลักสูตรสถานศึกษา
อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า มีเจตคติทางบวกต่อหลักสูตรสถานศึกษา
อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า มีเจตคติทางบวกต่อหลักสูตรสถานศึกษา
อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า มีเจตคติทางบวกต่อหลักสูตรสถานศึกษา
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้หาคุณภาพของแบบสอบถามเจตคติต่อหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง จังหวัด
ปราจีนบุรี ซึ่งได้แก่ ค่าความเที่ยงตรง (Validity) ค่าอำนาจจำแนก (t) และค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) ของแบบทดสอบ โดยดำเนินการดังนี้

การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามเจตคติต่อหลักสูตรสถานศึกษา
โดยนำแบบสอบถามเจตคติที่สร้างขึ้น 50 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลตรวจสอบ
โดยพิจารณาความเหมาะสมของข้อความต่อการวัดเจตคติ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล 4 คนนั้น
ประกอบด้วย

- 2.1 รศ. รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ อาจารย์โรงเรียนสาริตพิบูลบำเพ็ญ
มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2.2 นางลัดดา กัลยานกุล อาจารย์ 3 ระดับ 8
โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม
อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

2.3 นางอนงค์ ภักดี

อาจารย์ 2 ระดับ 7

โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม

อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

2.4 นางลมุล มาตรคำจันทร์

ศึกษานิเทศก์ 8

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนาดี

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

การพิจารณาความเหมาะสมของข้อความต่อการวัดเจตคติ ให้เกณฑ์กำหนดคะแนน การพิจารณา ดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมต่อการวัดเจตคติ

คะแนน 0 หมายถึง ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมต่อการวัดเจตคติ

คะแนน -1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่มีความเหมาะสมต่อการวัดเจตคติ

นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนด เกณฑ์ที่ใช้ได้ของแต่ละข้อ คือ .50 ขึ้นไป ได้ข้อคำถามจำนวน 45 ข้อ นำแบบสอบถามเจตคติ ต่อหลักสูตรสถานศึกษาทั้งหมด ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาล ประจันตคาม ที่เคยเรียนรู้ เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรีมาแล้ว

นำผลมาคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก (t) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 25% และใช้สูตร t-test โดยเลือกข้อความที่มีค่า $t > 1.75$ ขึ้นไป (รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์, 2533, หน้า 89-92) ได้ข้อคำถามที่มีค่า t ระหว่าง 2.17-3.91 จำนวน 33 ข้อ ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (ล้วน สายยศ และ อังคนา สายยศ, 2536, หน้า 170-172) ได้ค่าความเชื่อมั่น รวมทั้งฉบับเท่ากับ .91

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลอง และทำการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทุกคนในห้องเรียนที่สุ่มขึ้นมา ทำการทดลองโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling) ซึ่งมีลักษณะการทดลองดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคนา สายยศ, 2536, หน้า 216)

ตารางที่ 2 แสดงแบบแผนการทดลอง

T_1	X	T_2
T_1	หมายถึง	การสอบก่อนที่จะจัดกระทำทดลอง
X	หมายถึง	การจัดกระทำ (Treatment)
T_2	หมายถึง	การสอบหลังจากที่จัดกระทำทดลอง

การดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขออนุมัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษาต่อผู้บริหารโรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี
2. ทำการทดสอบนักเรียนก่อนการทดลอง (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามเจตคติต่อหลักสูตรสถานศึกษา
3. ทำการสอนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอประจันตคาม สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 52 คน โดยทำการสอนในระหว่างวันที่ 6-26 กุมภาพันธ์ 2546 ใช้เวลาจำนวน 28 ชั่วโมง
4. ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามเจตคติฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี
2. การหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี
3. วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ด้วยการพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม โดยใช้สูตร t-test แบบ dependent sample
4. วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ด้วยการพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม โดยใช้สูตร t-test แบบ dependent sample

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

และแบบสอบถามเจตคติ

4. ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิค 27% จากตารางวิเคราะห์ข้อสอบของจุง เทห์ ฟาน
5. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR.-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน
6. ค่าความแปรปรวนของคะแนน
7. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเจตคติต่อหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test
8. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเจตคติต่อหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค
9. การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนเจตคติ ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากสูตร t-test แบบ dependent samples

การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

หลังจากทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้นำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่มีความบกพร่องในบางสาระให้มีข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ถูกต้องและมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาระดับสมบูรณ์ต่อไป